

Revisorerna

2012-11-27

Till:

Kommunstyrelsen, Gymnasienämnden,
Socialnämnden och Samhällsbyggnadsnämnden
samt kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av rutiner och intern kontroll för uppbörds-kassor

PwC har på vårt uppdrag översiktligt granskat rutinerna och den interna kontrollen vid kontanthantering för uppbörds-kassor. Granskningen omfattar nedanstående kontrollmål:

- Finns kassaansvarig person utsedd
- Finns dokumenterade rutiner för kassaavstämningar
- Förvaras kontanter på ett sätt som förhindrar obehörig åtkomst
- Redovisas försäljningsbelopp med korrekt belopp och utan dröjsmål

Granskningen har efter intäktsanalys genomförts vid nedanstående verksamheter vid oanmälda besök.

- Huvudkassan på kommunens ekonomikontor – kommunstyrelsen
- Birgers restaurangskola – Gymnasieförvaltningen
- Butik Unik – AME/Gymnasieförvaltningen
- Servicecentralen Café och Bageri – AME/Gymnasieförvaltningen
- Återvinningscentral (reningsverket) – Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Kommunhusets Cafeteria - Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Fantasia – Socialförvaltningen

Ansvariga nämnder för verksamheterna ovan är Gymnasienämnden, Socialnämnden, och Samhällsbyggnadsnämnden. Kommunstyrelsen har ansvar för kommunens huvudkassa på ekonomikontoret som bland annat har till uppgift att registrera och bokföra inbetalningar från kommunens uppbörds-kassor.

Upprättade granskningsiakttagelser från PwC har överlämnats och faktagranskats av berörda verksamheter. Med hänsyn till den förhöjda risk som kan uppstå om dessa granskningsiakttagelser blir allmänt kända bifogas inte dessa eller någon rapport från PwC. Istället har vi revisorer upprättat detta sammanfattande PM som också innehåller vår revisionella bedömning och förslag till åtgärder.

Revisionell bedömning

Vi bedömer att Vänersborgs kommun inte har en tillräcklig intern kontroll vad gäller rutiner för kontant hantering vid uppbörds-kassor inom de nämnder och verksamhetsområden som vi granskat.

Vi anser att det finns flera viktiga förbättringar av den interna kontrollen som måste genomföras. Det gäller både utveckling av rutiner och bättre efterlevnad av de rutiner som finns.

Förslag till åtgärder

Anvisningar för kontanthantering är bra utformad men de kan ändå behöva förtydligas inom vissa områden. Vi anser att det bör klargöras att ekonomikontoret har ett ansvar för att utöva en övergripande tillsyn av att de centrala anvisningarna tillämpas på ett korrekt sätt. Det är oavsett viktigt att nämnderna/förvaltningarna själva löpande under året genomför kontroller i syfte att säkerställa att verksamheterna följer gällande anvisningar. Rutinerna för uppbörds-kassor bör enligt vår bedömning ingå i kommande års gemensamma interna kontrollplaner då en granskning av detta område senast gjordes under år 2000.

Det bör anges i de centrala anvisningarna att det skall finnas en kassansvarig och det skall även framgå vem som har mandat att utse en kassansvarig samt hur detta skall dokumenteras. Det skall också anges på kassarapport eller annat redovisningsunderlag vem som är kassansvarig. Kassaansvarig skall också utkvittera gällande anvisningar för uppbörds-kassa.

I anvisningarna bör klargöras att det inte är tillåtet att göra kassalådöppning utan bifogade förklaringar eller slå ut ett X kvitto för att kontrollera kassan innan dagsavslut. Det bör också tydligt anges att faktiska kassadifferenser skall bokföras i redovisningen. Vi föreslår också att de centrala anvisningarna kompletteras med en skriftlig rutinbeskrivning för hur insättning av kontanter via insättningsbox skall göras.

Det bör fastställas att växelkassor och handkassor inte får sammanblandas eller slås ihop ute på uppbördsenheterna vilket sker idag. Rutinerna för utkvittering av dessa båda kassor bör därför ses över så att man erhåller aktuella och separata förteckningar och uppbokade skuldkonton för dels handkassor och dels växelkassor. Därutöver anser vi att växelkassans storlek alltid skall anges på kassarapporten.

Avgifter vid återvinningscentral genererar en kontant ersättning om över 1 mkr per år. Detta sker via numrerade kvitton som inte är utkvitterade från ekonomikontorets huvudkassa vilket strider mot gällande regler i anvisning för uppbörds-kassor. Det är i detta avseende positivt att samhällsbyggnadsnämnden nu tagit beslut om att använda sig av ett kontantlöst system och att detta är under införande.

Vi anser att ekonomikontoret har ett tillsynsansvar för de centrala anvisningarna för uppbörds-kassor. I detta ligger då rimligen också ett ansvar för att aktivt och systematiskt löpande följa upp att redovisning av kontanter sker i enlighet med de centrala anvisningarnas bestämmelser om att inte för stora belopp skall redovisas vid varje tillfälle samt att det inte går för lång tid mellan varje redovisning. Vi anser också att de åtgärder som vidtas och den kontroll som utövas inom detta område bör dokumenteras.

Vi anser att ekonomikontoret varje kvartal bör ta ut en samlad rapport som innefattar alla kontanta insättningar fördelade på respektive uppbörds-kassa. Detta som ett komplement till annan granskning och kontroll av de kontanta insättningarna på ekonomikontoret men även i syfte att ge ett bättre underlag för intern kontroll av ekonomikontorets tillsynsansvar.

Vi tror också att samtliga uppbördsenheter i kommunen har ett behov av att se över alla delar av rutinerna för uppbörds-kassor och då bland annat vad gäller förvaring av kontanter och förvaring av nycklar till kassaskåp.

Rapporten överlämnas för kännedom och åtgärd i enlighet med de av kommunfullmäktige antagna rutinerna för rapportering. Vi revisorer önskar svar från berörda nämnder och kommunstyrelsen senast 1 mars 2013.

För kommunens revisorer

Benny Jonasson
Ordförande

Thomas Boström